

Etelä-Savon pelastuslaitoksen operatiivinen
öljyntorjuntasuunnitelma
Yleinen osa

Etelä-Savon Pelastuslaitoksen operatiivisen öljyntorjuntasuunnitelman yleinen osa. Sisältö öljyvahingon torjuntalain 1673/2009 ja öljyntorjunta-asetuksen 249/2014 mukaisesti.

Sisälllys

1. Johdanto	3
2. Yleiset perusteet.....	4
3. Palvelutasopäätös (Öljyntorjunnan palvelutason määrittäminen, toimintamalli)	5
3.1 Palvelutasopäätös öljyntorjunnasta (Voimassaoleva 2011–2015)	5
4. Suunnitelman tarkistus ja päivitys.....	5
5. Alueellinen riskianalyysi (Erityiset riskikohteet ja luonnonsuojelualueet)	5
6. Pohjavedet ja vedenottamot (Merkittävät/tärkeät kohteet)	8
7. Torjuntaorganisaation operatiivinen suunnitelma.....	10
7.1 Toimintamalli torjuntaorganisaatiolle	11
7.2 Tilannekuvan muodostaminen.....	12
7.3 Torjuntayksiköiden täydentäminen.....	14
7.4 Toimintajärjestys öljyvahingoissa ja vastuulliset torjuntaorganisaatiot.....	15
7.5 Saimaan alueen öljyntorjuntakomppania	15
8. Jälkitorjunnan järjestelyt ja jälkitorjuntaviranomaiset	17
8.1 Jälkitorjunta.....	17
8.2 Öljyjätteen vastaanotto ja jatkokäsittely	17
8.3 Pilaantuneen maan vastaanottokeskuksia Etelä-Savossa.....	18
9. Kalusto ja muu torjuntavalmius (Erikoiskalusto, kaluston sijoittaminen ja öljyntorjuntavarastot) .	19
9.1 Torjuntakalusto ja sen sijoitus.....	19
10. Yhteistoimintatahot Saimaan alueella/ Itä-Suomessa alusöljyntorjunnassa.....	21
11. Hälytysjärjestelmät.....	22
11.1 Öljyvahinkojen torjunnassa käytetään Häätäkeskuksen hälytysjärjestelmää.....	22
12. Koulutussuunnitelma.....	23
12.1 Operatiivinen päällystö	23
12.2 Alipäällystö ja miehistö	24
12.3 Sopimushenkilöstö.....	24
13. Öljyntorjuntavalmiuden ylläpitokustannukset 2015–2019	25
13.1 Hankintakustannukset 2015–2019	25
14. Hankintasuunnitelmat, investoinnit	26
14.1 Yhteishankinnat Saimaan alueella	26
14.2. Pelastuslaitoksen investoinnit ja hankintasuunnitelma.....	26
15. Öljyntorjunnan kehittämissuunnitelma.....	27
15.1 ESPL Öljyntorjunnan kehittämissuunnitelma	27

16. Liitteet.....	28
17. Lähteet ja linkit.....	28
18. Lyhenteitä	29

Pelastuslaitoksen öljyntorjuntasuunnitelma yleinen osa

Voimassa 2015–2021

Öljyntorjuntasuunnitelman hyväksymispäätös	Aika ja paikka	Etelä-Savon Pelastuslaitos Pelastusjohtaja	Diario/Päätösnumero
Öljyntorjuntasuunnitelma 2015–2021	22.3.2021 Mikkeli	Seppo Lokka	
Öljyntorjuntasuunnitelman vahvistaminen	xx.3.2015	Etelä-Savon ELY-keskus Öljyntorjuntavastaava	
		Esa Rouvinen	

Peruste: (ÖvtL 12§) Alueen pelastustoimella on oltava maaöljyvahinkojen torjuntasuunnitelma. Sillä on oltava myös alusöljyvahinkojen torjuntasuunnitelma, jos se paikalliset olosuhteet huomioon ottaen on tarpeellinen. Suunnitelmat on laadittava yhdeksi yhtenäiseksi torjuntasuunnitelmaksi. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vahvistaa alueen pelastustoimen hyväksymän öljyvahinkojen torjuntasuunnitelman.

1. Johdanto

Ympäristöuhkat ovat ympäristön muutoksia, jotka voivat muodostua uhkaksi väestön terveydelle ja elinolosuhteille tuhoamalla taloudellisen toiminnan sekä maa- ja metsätalouden edellytyksiä, pilaaamalla vesivaroja, vaarantamalla eliölajien ja -kantojen olemassaoloa sekä rappeuttamalla infrastruktuuria. Ympäristömuutokset voivat olla nopeasti kehittyviä, jolloin on yleensä kysymyksessä ympäristöönnettomuus. Hitaasti kehittyvät ympäristöuhkat, esimerkiksi ympäristön vähittäinen pilaantuminen, ovat vaikeasti havaittavia. Niiden aiheuttamat haitalliset muutokset ulottuvat syvälle ekosysteemien perustoimintoihin ja vahingot ovat usein huomattavan suuria. (YTS-2010)

Torjuntasuunnitelman tavoite on luoda toimintamalli öljyntorjunnan järjestelyistä ja suorituskyvystä. Öljyvahinkojen torjuntasuunnitelmassa on oltava tiedot öljyvahinkojen torjunnan eri viranomaisista ja niiden tehtävistä, selvitys torjuntavalmiuden tasosta ja torjunnan järjestämisestä sekä tiedot öljyvahinkojen torjuntakalustosta.

Etelä-Savon operatiivinen öljyntorjuntasuunnitelman kokonaisuus koostuu seuraavista osista

1. Yleinen osa ja tarkentavat liitteet
2. Kalustoluettelo, alueen erikoiskalusto
3. Kuntaosio
4. Operatiivinen suunnitelma riskikohteeseen (Kyrönsalmi alushaveri)
5. Saimaan yhteistoimintasuunnitelma
6. Boris-järjestelmän sisältö. (Luonnonsuojelualueet, pohjavedet, öljysäiliöt, jne)

2. Yleiset perusteet

Suunnitelman yleiset säädöspäruustet ja ympäristövahinkolainsäädäntö

- Yhteiskunnan Turvallisuusstrategia 2010
- Öljyvahinkojen torjuntalaki [1673/2009](#)
- Laki öljyvahinkojen torjuntalain 31 §:n muuttamisesta [428/2014](#)
- Valtioneuvoston asetus öljyvahinkojen torjunnasta [249/2014](#)
- Laki öljysuojarahastosta [1406/2004](#)
- Pelastuslaki [379/2011](#)
- Ympäristönsuojelulaki [527/2014](#)
- Merenkulun ympäristönsuojelulaki [1672/2009](#)
- Laki ympäristövahinkojen korvaamisesta [737/1994](#)
- Laki ympäristövahinkovakuutuksesta [81/1998](#)
- Asetus ympäristövahinkovakuutuksesta [717/1998](#)
- Laki eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta [383/2009](#)
- Luonnonsuojelulaki [1096/1996](#)
- Vesilaki [587/2011](#)
- Valtioneuvoston asetus eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta [713/2009](#)
- Merensuojelulaki [1415/1994](#)
- Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta [390/2005](#)
- Laki vaarallisten aineiden kuljetuksesta [719/1994](#)

Ympäristöuhkat voivat syntyä inhimillisestä toiminnasta tai ne voivat olla luonnon ääri-ilmiöiden seurauksia. Vakava ympäristöuhka voi syntyä teollisuuden suunnittelemattomasta raaka-aineiden käytöstä, maa-ainesten, metsävarojen ja mineraalien hyödyntämisestä sekä makeavesivarojen käytöstä. Myös teollisuus- ja yhdyskuntajätteen väärä käsittely voi muodostaa ympäristöuhkia. Onnettomuuksien ja muiden pilaantumisvahinkojen ennaltaehkäisyä säädellään ympäristönsuojelulainsäädännön lisäksi merenkulkulainsäädännössä, kemikaalilainsäädännössä ja ydinenergialaissa.

Pilaantuneen ympäristön kunnostuksesta vastuu on ensisijaisesti vahingon aiheuttajalla. Ympäristönsuojelulain nojalla valvontaviranomainen voi käynnistää tarvittavat toimet pilaantuneen ympäristön kunnostamiseksi. Pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisvastuusta säädetään lisäksi erikseen ympäristönsuojelulain 14 luvussa.

Ympäristöonnettomuuksista aiheutuneiden henkilö- ja esinevahinkojen sekä torjunta- ja kunnostustöiden kustannusten korvaamista koskee yleisen vahingonkorvauslainsäädännön asemasta oma erillislainsäädäntönsä, laki ympäristövahinkojen korvaamisesta. Myös lakisääteisestä ympäristövahinkovakuutuksesta korvataan ympäristövahinkojen korvaamisesta annetussa laissa (737/1994) tarkoitettuja ympäristövahinkoja. Aluksista aiheutuneiden öljyvahinkojen korvaamiseen sovelletaan merilain 10. lukua ja ydinvahinkojen korvaamiseen ydinvastuulakia.

Ympäristövahinkojen ehkäisemistä ja korjaamista koskeva ns. EY:n ympäristövastuudirektiivi (2004/35/EY) on pantu täytäntöön lailla eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta, luonnonsuojelulakiin, ympäristönsuojelulakiin, vesilakiin ja geenitekniikkalakiin tehdyillä muutoksilla sekä valtioneuvoston asetuksella eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta.

3. Palvelutasopäätös (Öljyntorjunnan palvelutason määrittäminen, toimintamalli)

Selvitys pelastuslain (379/2011) 28 §:n mukaisesti määritellystä pelastustoimen palvelutasosta, siltä osin kuin se liittyy öljyvahinkojen torjuntaan.

Öljyvahinkojen torjuntalain 7 §:n mukaan alueen pelastustoimi vastaa maa-alueen öljy-vahinkojen ja alusöljyvahinkojen torjunnasta alueellaan. Se ohjaa myös öljyvahinkojen torjuntaan varautumista alueellaan.

3.1 Palvelutasopäätös öljyntorjunnasta (Voimassaoleva 2015–2021)

Pelastuslaitoksella on öljyvahinkojentorjuntasuunnitelma joka sisältää maaöljyvahingot ja alusöljyvahingot. Pelastusjohtaja on hyväksynyt suunnitelman 26.3.2015. ELY- keskus vahvistaa suunnitelman 27.3.2015 Suunnitelma päivitetään neljän vuoden välein ja tarvittaessa.

4. Suunnitelman tarkistus ja päivitys

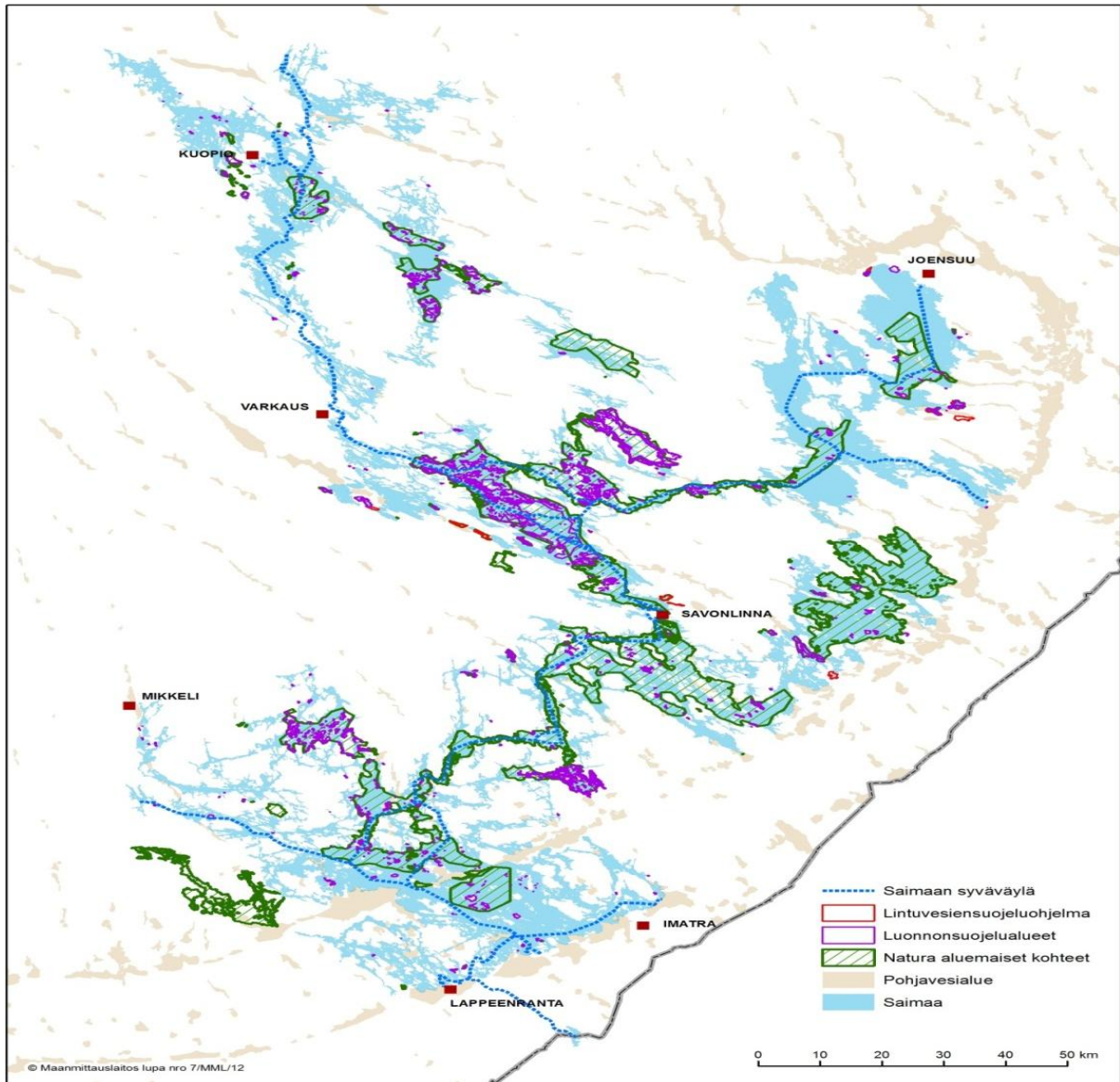
Alueen pelastustoimen tulee huolehtia että öljyntorjuntasuunnitelman merkittävät tiedot saatetaan määräajoin ja aina merkittävien muutosten jälkeen vastaamaan muuttuneita olosuhteita. Suunnitelman muutokset lähetetään tiedoksi ELY-keskukselle, SYKE:lle ÖSRAn hallitukselle ja AVI:lle.

Öljyntorjuntasuunnitelma on voimassa toistaiseksi ja se tarkistetaan pääsääntöisesti neljän vuoden välein tai muutoin niin tarvittaessa. Hankinta-, koulutus-, ja käyttökustannuksia koskevat suunnitelmat osat vähintään joka neljäs vuosi. (ÖtA 4§)

Suunnitelmassa mainittujen viranomaisten ja tahojen tulee ilmoittaa suunnitelman päivittämisestä vastuussa olevalle Ely-keskukselle kalusto- ja hälytysyhteystietojensa muutokset.

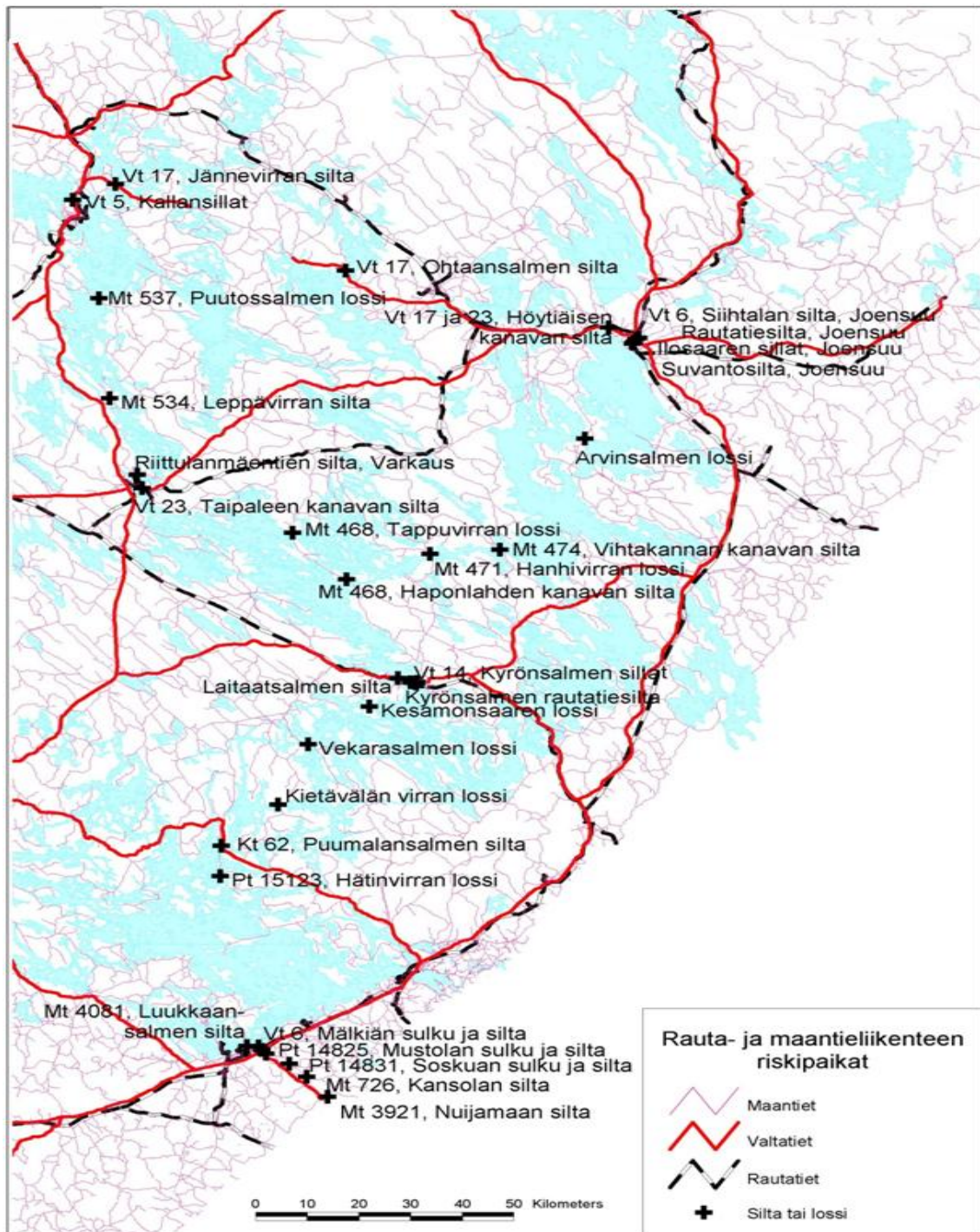
5. Alueellinen riskianalyysi (Erityiset riskikohteet ja luonnonsuojelualueet)

Pohjavesialueiden lisäksi Etelä-Savossa tärkeimmät riskikohteet sijoittuvat Saimaan Natura-alueille. Merkittäviä suuria teollisuuslaitoksia Etelä-Savon alueella ei ole. Maantieliikenteessä ja rautateillä kuljetetaan tavanomaisia määriä polttoaineita.

Kuva 5. Saimaan syväväylän alueella olevia suojelukohteita

Öljyntorjunta asetuksen 249/2014, 2§:n mukaan, öljyntorjuntasuunnitelmaa laadittaessa on otettava huomioon yhtäältä alueella olevat erityistä öljyvahingon vaaraa aiheuttavat kohteet, kuten väylät, avun tarpeessa olevia aluksia varten tehdyt aluevaraukset, öljysatamat, korjaustelakat, öljyvarastot sekä teollisuuslaitokset, voimalaitokset ja vastaavat muut laitokset, joissa teollisesti käsitellään ja varastoidaan runsaasti öljyä, sekä toisaalta luonnonsuojelualueet, uimarannat, vedenottamot, pohjavesialueet ja muut herkät luontokohteet, joiden suojelu tulee erityisesti ottaa huomioon öljyvahinkojen torjunnassa. Öljyntorjuntalain mukaisesti suurilla öljyvarastoilla satamilla ja laitoksilla tulee olla suunnitelma öljyvahinkojen torjumiseksi. Pelastuslaitos valvoo että varastojen, satamien ja laitojen öljyntorjuntasuunnitelma on öljyntorjuntalain mukainen.

Kuva 5.1 Rauta- ja maantieliikenteen riskipaikat

Taulukko 5. Etelä-Savon suuret öljyvarastot (linkit yrityksen sivustoille)

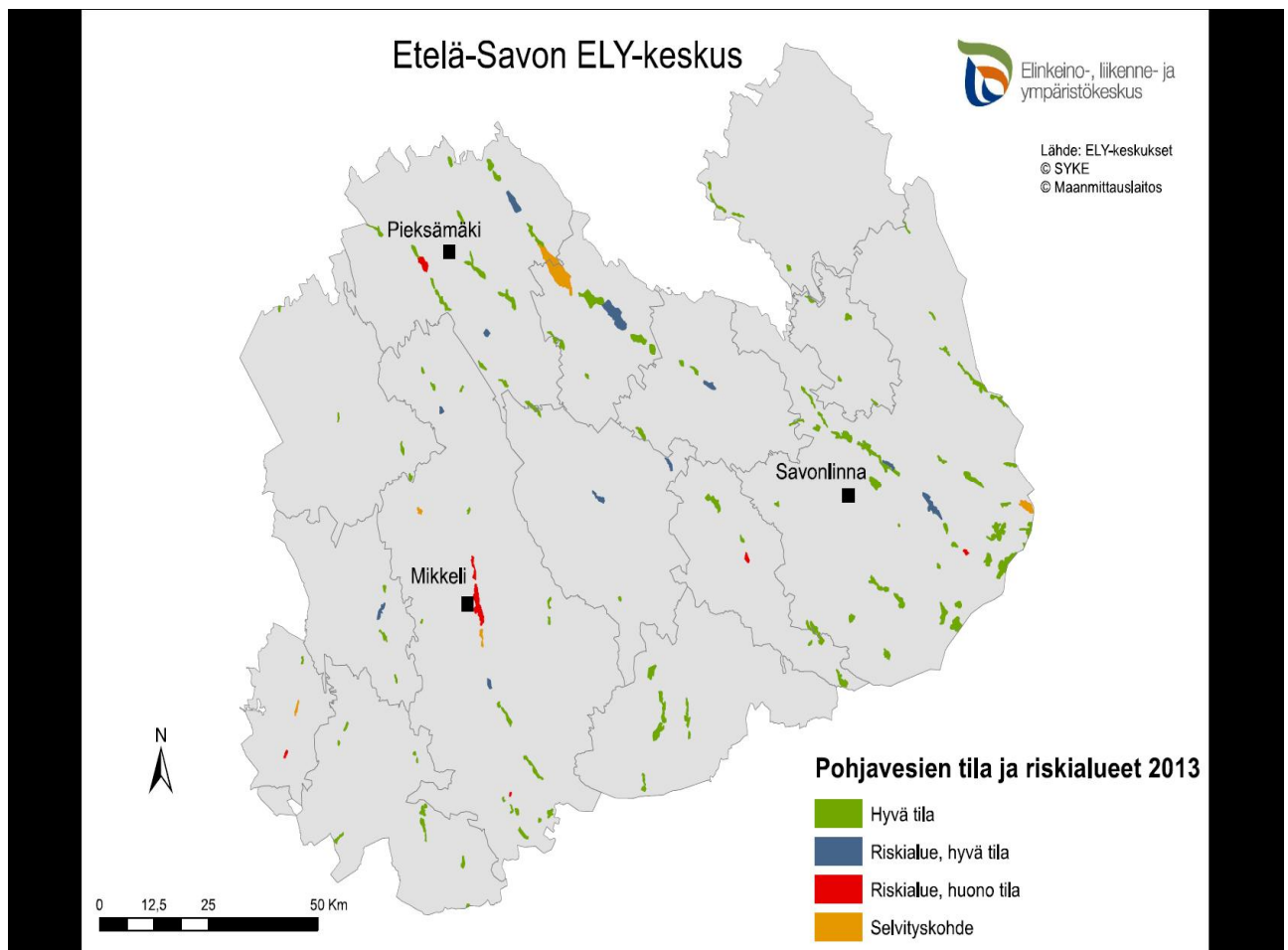
Laitos	Sijainti- paikkakunta	Koordinaatit x y WGS84		Varastoitava öljy	Varas- ton tilavuus (m ³)
Punkavoima Linkki	Savonlinna, Pihlajavesi Tehtaantie, 58500 Punkaharju	3625697 N 61.45,52	6852460 E 029. 22,64	Raskas polttoöljy Kevyt polttoöljy	995 5
Finngrid Huutokosken varavoi- mala Linkki	Joroinen Huutokoski	WGS84 N 62.12,70	WGS84 E 027. 40,56	Kevyt polttoöljy	3 x4000
Järvi-Suomen Voima Oy Pelloksen voimalaitos Linkki	Mikkeli, Ristii- na, Saimaa	3514326 N 61. 28,69	6818934 E 027. 15,98	Raskas polttoöljy	200
Savon voiman lämpö- keskus Linkki	Pieksämäki Kutteritie 2	N 62. 17,64	E 027. 10,30	Raskas polttoöljy	2000
Järvi-Suomen Voima Oy Savonlinnan voimalai- tos Linkki	Savonlinna, Schaumanin- tie 1 Pihlajavesi	3601354 N 61. 51,66	6863071 E 028. 55,35	Raskas polttoöljy Kevyt polttoöljy	500 50

6. Pohjavedet ja vedenottamot (Merkittävät/tärkeät kohteet)

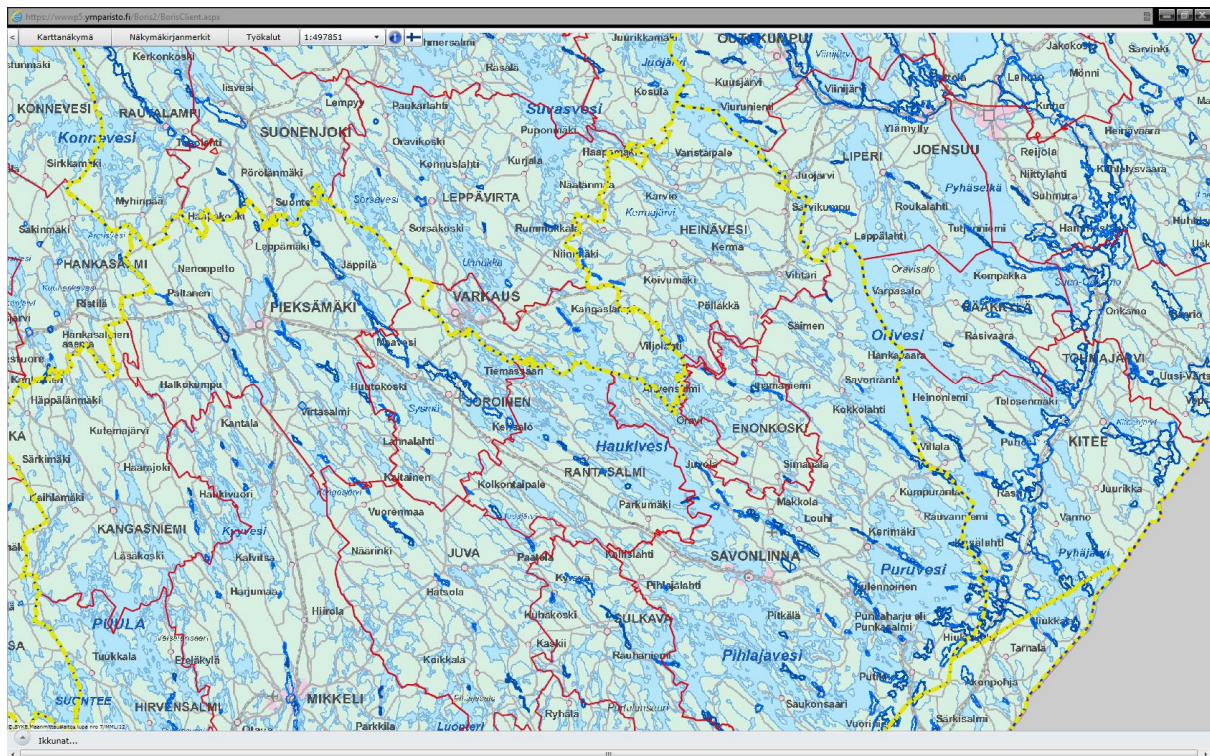
Torjuntatöiden johtajina toimivien henkilöiden tulee tuntea tärkeät pohjavesialueet sekä ne maaperältään vastaavat alueet, joilta pohjavettä otetaan hajautetusti paikallisen asutuksen talousvedeksi. Tämän lisäksi heidän olisi hyvä ennakolta perehtyä vedenottamoihin, jäteveden puhdistamoon sekä mahdollisiin vahinkolähteisiin kuten öljyvarastoihin ja muihin alueen erityispiirteisiin. Tällöin he voisivat jo pelkän vahinkopaikan tietämisen perusteella alustavasti arvioida erityiskaluston tarvetta.

Etelä-Savon pohjavesialueet on ilmoitettu liitteessä 6
(Pohjavesialueet päivitetään kerran vuodessa kuntaliitteisiin.)

Tärkeät Etelä-Savon pohjavesialueet löytyvät päivitettyinä virallisista tietojärjestelmistä, Boris- järjestelmästä, Proto-järjestelmästä Pelastustoimen kenttäjohtojärjestelmästä (PEKE), sekä kuntaosios- ta.

Liite 6. Etelä-Savon pohjavesien tilanne. [Pohjavesien tila ja riskialueet](#) 2013

Kuva 6.1. Boriksen pohjavesiaineistonäkymä Itä-Suomessa

7. Torjuntaorganisaation operatiivinen suunnitelma

Torjuntatehtävistä vastaavat öljyntorjuntaviranomaiset.: Suomen ympäristökeskus, Liikenteenturvallisuusvirasto, Etelä-Savon elinkeino-liikenne ja ympäristökeskus pelastuslaitos, puolustusvoimat, rajavartiolaitos ryhdyttyään alusöljyvahingon tai aluskemikaalivahingon, kunta. Kunnat vastaavat tarvittaessa jälkitorjunnasta. Alueen pelastustoimi vastaa maa-alueen öljyvahinkojen ja alusöljyvahinkojen torjunnasta alueellaan. Se ohjaa myös öljyvahinkojen torjuntaan varautumista alueellaan. Alueen pelastus-toimella on oltava sitä varten alusöljyvahinkojen torjuntasuunnitelma, jos se paikalliset olosuhteet huomioon ottaen on tarpeellinen.

Alueen pelastustoimen öljyntorjuntahenkilöstö koostuu ensisijaisesti oman pelastuslaitoksen henkilöstöstä. Öljyntorjunnan ohella pelastuslaitoksen päivittäisen toimintavalmiuden tulee säilyä riittävänä. Lisäksi on käytettävissä kunnista muuta lähinnä teknisen toimialan henkilökuntaa, jota käytetään ensisijaisesti jälkitorjuntaan. Torjuntaorganisaatiota voidaan täydentää myös VAPEPA:n vapaaehtoisjärjestöjen koulutetuilla torjuntajoukoilla, kuten WWF:n öljyntorjuntajoukot ja järvipelastajat.

Alueen pelastustoimen on pyydettävä osallistuttava aluskemikaalivahinkojen torjuntaan, jollei tehtävän suorittaminen merkittävällä tavalla vaaranna sen muun tärkeän lakisääteisen tehtävän suorittamista.

7.1 Toimintamalli torjuntaorganisaatiolle

Suurissa ja pitkäkestoisissa öljyntorjuntaoperaatiossa torjuntatyön johtaja voi tarvittaessa kutsua avukseen esikunnan sekä eri asiantuntijoista muodostuvan johtoryhmän. Johtoryhmässä ovat mukana edustajat myös yhteistoiminta-alueiden pelastuslaitoksilta (pelastusjohtaja tai hänen asettamansa edustaja), Suomen ympäristökeskuksen edustaja ja/tai alueellisen ELY-keskuksen edustaja, vahingon aiheuttaja (tai vakuutusyhtiön edustaja), rajavartiolaitos, puolustusvoimien edustaja, poliisin edustaja ja kuntien edustus sekä vapaaehtoissektorin edustajat. Johtoryhmä saadaan kokoon muutaman päivän sisällä onnettomuudesta. Johtoryhmä kokoontuu alkuvaiheessa päivittäin ja toiminnan vakiintuessa tarpeen mukaan. Jokaiseen johtoryhmän kokoukseen osallistuu myös esikunnan ryhmä.

Esikuntaan kuuluu operatiivinen päällikkö, hallintopäällikkö, henkilöstöpäällikkö ja viestintäpäällikkö. Esikunta on erillinen yksikkö, joka kokoontuu lähes päivittäin ja tekee työtä omilla tahoillaan. Torjuntatyön johtajan, johtoryhmän ja esikunnan lisäksi organisaatioon kuuluvat operatiivinen toiminta, hallinto, henkilöstöhallinto ja viestintä.

Operatiivisen toiminnan tehtäviä ovat muun muassa torjuntatyön suunnittelu ja johtotehtävät, tilannekuvan ylläpito sekä jätteen sijoituksen suunnittelu.

Hallintoyksikkö vastaa torjuntaorganisaation budjetin rakentamisesta, palvelujen ostoista ja torjuntakaluston hankinnasta. Henkilöstöhallinnon tehtäviin kuuluvat torjuntahenkilöstön rekrytointi, työ-sopimusten laadinta sekä vakuutuksista, työsuojelusta ja terveydenhuollosta huolehtiminen. Viestintäyksikkö vastaa muun muassa organisaation sisäisestä viestinnästä, tiedotuksesta medialle ja haastattelupyynnöistä.

Toimintamallin osa-alueet mitoitetaan onnettomuustilanteen mukaisesti siten, että torjuntaresurssit voidaan sijoittaa etupainotteisesti (jatkuvuuden turvaaminen) toiminta-alueelle. Mikäli onnettomuus taas on pienempi, voidaan tiettyjä toimintamallin osa-alueita keventää tai karsia kokonaan pois.

Onnettomuuden tapahduttua torjuntatyöt käynnistyvät välittömästi viranomaisvoimin. Samanaikaisesti aloitetaan suuren organisaation suunnittelu ja rakentaminen. Laajassa, koko Saimaan aluetta, tai laajoissa maa-alueita koskevassa öljyonnettomuudessa organisaation perustamiseen saattaa kuluakin päiviä, viikkoja jopa kuukausia.

Torjuntaorganisaatioon nimettyjen avainhenkilöiden tulee kouluttautua ja perehtyä omiin erikoistehtäviinsä jo etukäteen operatiivisen suunnitelman ja johtamisohjeen mukaisesti.

(Lähde: SÖKÖ: Toimintamalli suuren öljyntorjuntaoperaation koordinointiin rannikon öljyntorjunnasta vastaville viranomaisille. Kymenlaakson Ammattikorkeakoulu 2006. Justiina Halonen. Merenkulun tutkimus- ja kehittämisyksikkö.)

7.2 Tilannekuvan muodostaminen

Välittömästi onnettomuuden jälkeisen tilannekuvan muodostamiseksi tarvitaan tiedot vuotavasta aineesta ja sen ominaisuuksista, vuotomäärästä, vaurioista ja muista toimintaan liittyvistä asioista.. Lisäksi tarvitaan havaintoja ja ennusteita vuotoaineen leviämisestä ja ympäristön olosuhteista.

Viranomaisen selvittää nämä onnettomuuden luonteen ja laajuuden selvittämiseksi vaadittavat tiedot. Myöhemmässä vaiheessa torjuntaorganisaatioon perustettava ”Tilannekuvan ylläpito-yksikkö” eli tilannetoimisto laatii ja päivittää tilannekuvaa sekä hankkii ennusteita tilanteen kehitymisestä torjunta-alueen öljyntorjuntatyön johdon käyttöön. Öljyntorjunnan käynnistyttyä yksikön tulee olla selvillä torjuntatöiden vaiheista, torjuntahenkilöstön ja -kaluston tilanteesta samoin kuin kerätyn öljyjätteen määrästä ja sijainnista.

Tilannetoimistoa johtaa tilannepäällikkö operatiivisen torjuntajohtajan alaisuudessa (Öljyntorjuntajohtaja) Tilannetoimisto hankkii tarvitsemansa tiedon sekä itse että toimeksiantoina.

Torjuntatyön edistymiseen liittyvä kokonaiskuva saadaan keräämällä yhteen tiedot organisaation eri toimijoilta. Öljyn levinneisyystilanteen selvittämiseksi käytetään mm. tiedustelulentoja ja maastotiedustelua sekä hätäilmoitusten kautta saatua tietoa. Tiedustelussa tullaan kääntymään puolustusvoimien puoleen. SYKE avustaa tarvittaessa valvontalentojen ja satelliittikuvien hankinnassa.

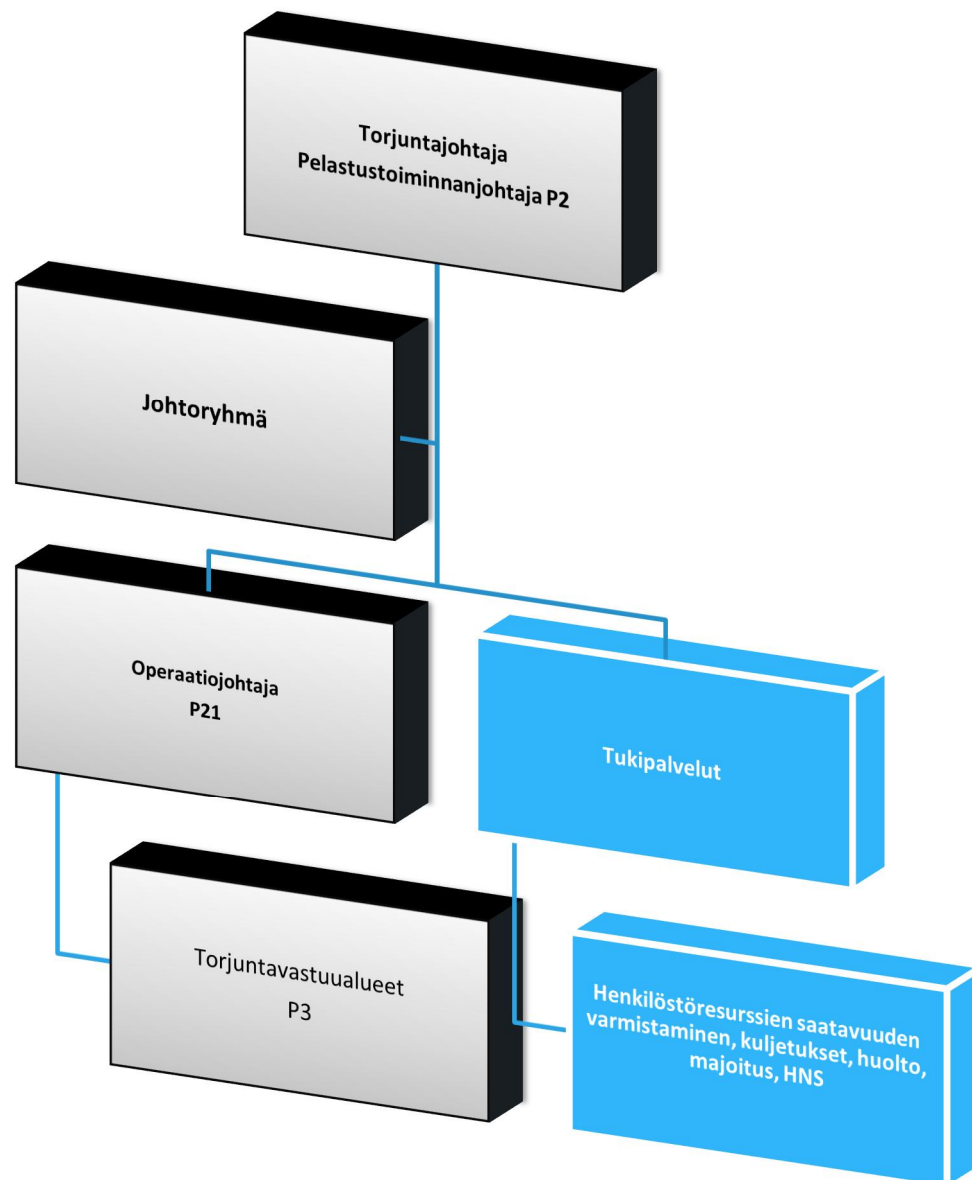
Tilannetoimisto pitää torjuntatyönjohtajan ohella muut yksiköt, erityisesti; Torjunnan suunnitteluosaston ja tuki- ja huoltosektorin ajan tasalla kokonaistilanteesta.

Itä-Suomen alueen yhteistoimintasuunnitelman ja Saimaan SÖKÖ-toimintamallissa kehitetään tilannetoimiston työvälineeksi BORIS- tilannekuvajärjestelmän operatiiviset kartat, joille voidaan merkitä esimerkiksi öljyyntyneet alueet ja käyttöön otettavat kuljetuspisteet. Lisäksi tiedustelua ja öljyyntymisen arviointia varten on laadittu Excel-muotoiset raportointilomakkeet. Raportointilomakkeiden koontiin voidaan käyttää BORIS- tiedonhallintajärjestelmää.

Lähtökohtana organisaatiomallin suunnittelussa on pidetty sitä, ettei suurikaan öljyvahinko saa merkittävästi horjuttaa yhteiskunnan normaalia toimintaa, niin viranomaisten kuin kuntienkin henkilöstön on kyettävä toimimaan toimialansa päivittäisissä tehtävissä öljyvahingosta huolimatta. Tästä syystä organisaation rakentamisessa on nojaututtu viranomaisten lisäksi muihin asiantuntijoihin ja muun muassa ostopalveluina hankittaviin toimijoihin. Myös vapaaehtoisten työpanos on merkittävää torjunnan alkuvaiheessa. Vapaaehtoisjärjestöistä muun muassa WWF:n öljyntorjuntajoukkojen, järvipelastusyhdistysten ja muiden VAPEPA:n jäsenjärjestöjen (Vapaaehtoisen pelastuspalvelun) henkilöstöä osallistuu öljyonnettomuuden torjuntaan. Torjuntatyön pitkittyessä useiden kuukausien jopa vuosien mittaiseksi on huomioitava työvoiman saatavuus ja rekrytointi torjuntatöiden jatkuvuuden turvaamiseksi. (Selvityshanke käynnissä 2015-2016. SPEK)

Saimaan Sökössä luotava organisaatiomalli antaa torjuntatyön johtajalle kuvan siitä, mitä toiminnallisia osa-alueita hänen tulisi perustaa. Torjuntatyön johtajan harkinnan varaan jää lopullinen päätös siitä, missä laajuudessa organisaatiomalli toteutuu. Pelastuslaitos toimii oman johtamismallin mukaisesti. Pelastuslaitoksen johtamismalli on johtamishoheen mukainen!

Etelä-Savon pelastuslaitoksen operatiivinen päivittäinen kokonaisvahvuus perusvalmiustilanne 2+3+12, tehostettu valmiustila 2+5+26, täysvalmius 1+3+12+47. (Henkilöstöresurssit taulukko)

Kaaviokuva 7 Öljyntorjuntaorganisaation johtamismallikaavio

Etelä-Savon pelastuslaitos

Organisaatio- ja viestikaavio : Tilanne Öljyntorjuntatehtävä

ES PE JOKE

Pelastustoiminnan johtaja ES P2/		
Kutsu:	ES P2	GSM:
MOVI	Syke, Kunta, Poliisi, PV, Vakuutusyhö	

Esikuntapäällikkö	EP 1
Tilannepäällikkö	TP 1
Logistiikkapäällikkö	Log 1
Operaatiopäällikkö	OP 1
Viestintäpäällikkö	VP 1

ES Joukkue 1/ Mikkeli		
Kutsu	PeKo 1/ ES P 21	
Virvekansio	ES Johto 1	
GSM:	044 794 3635	

ES Joukkue 2/ Savonlinna		
Kutsu	PeKo 2/ ES P 22	
Virvekansio	ES Johto 2	
GSM:	044 794 3735	

ES Joukkue 3/ Pieksämäki		
Kutsu	Pelastuskomppania 3/ ES P 23	
Virvekansio	ES Johto 3	
GSM:	044 794 3836	

Kunta/Tunnus	Puheryhmä	Vahvuus	Kunta/Tunnus	Puheryhmä	Vahvuus	Kunta/Tunnus	Puheryhmä	Vahvuus
1 Mikkeli			1 Savonlinna			1 Pieksämäki		
2 Mäntyharju			2 Sulka			2 Joroinen		
3 Puumala			3 Rantasalmi			3 Heinavesi		
4 Ristiina			4 Enonkoski			4		
5 Kangasniemi			5 Punkaharju/SLN			5		
6 Juvä			6 Savonranta/SLN			6		
7 Pertunmaa			7 Kerimäki/SLN			7		

7.1 Organisaation johto- ja viestikaavio

7.3 Torjuntayksiköiden täydentäminen

1. Pelastuslaitoksen muut toimialueet antavat johtamisjärjestelmän mukaisesti tarvittavia lisä-resursseja. Saimaan öljyntorjuntakomppanian käyttäminen laajoissa tehtävissä.
2. Itä-Suomen pelastuslaitosten yhteistoimintamallin mukainen resurssi
3. Muilta pelastuslaitoksilta saatavat resurssit.
4. Torjuntayksiköiden välisestä yhteistoiminnasta huolehtii torjuntatöiden johtaja.
5. Torjuntayksiköiden johtajat ja johtajien sijaisuus sekä miehistö määräytyvät Etelä-Savon pelastuslaitoksen johtamisjärjestelmän ja organisaation mukaisesti.
6. Öljyntorjunnan yhteyshenkilöistä pidetään päivitettyä luetteloa kuntaosioissa.
7. Muu kalustoapu pelastuslaitosten kesken toteutetaan yhteistyösopimuksilla ja virka-apuna
8. Euroopan Unionin Pelastuspalvelu Mekanismin (UCPM) öljyntorjuntamoduulien käyttö tarkentuu vuoden 2015 aikana.

7.4 Toimintajärjestys öljyvahingoissa ja vastuulliset torjuntaorganisaatiot

Vahinkoilmoitusten tarkastaminen ja vahingon kiireelliset toimenpiteet kuuluvat pelastuslaitokselle, joka huolehtii tarpeen mukaan vahingon paikallistamisesta ja rajoittamisesta sekä öljyn keruusta ja muista ensivaiheen torjuntaan liittyvistä toimenpiteistä. Öljyntorjunnan kiireellisen vaiheen toiminnan lopettamisesta päättää torjuntajohtaja kirjallisesti. Torjuntaorganisaatio kuvassa

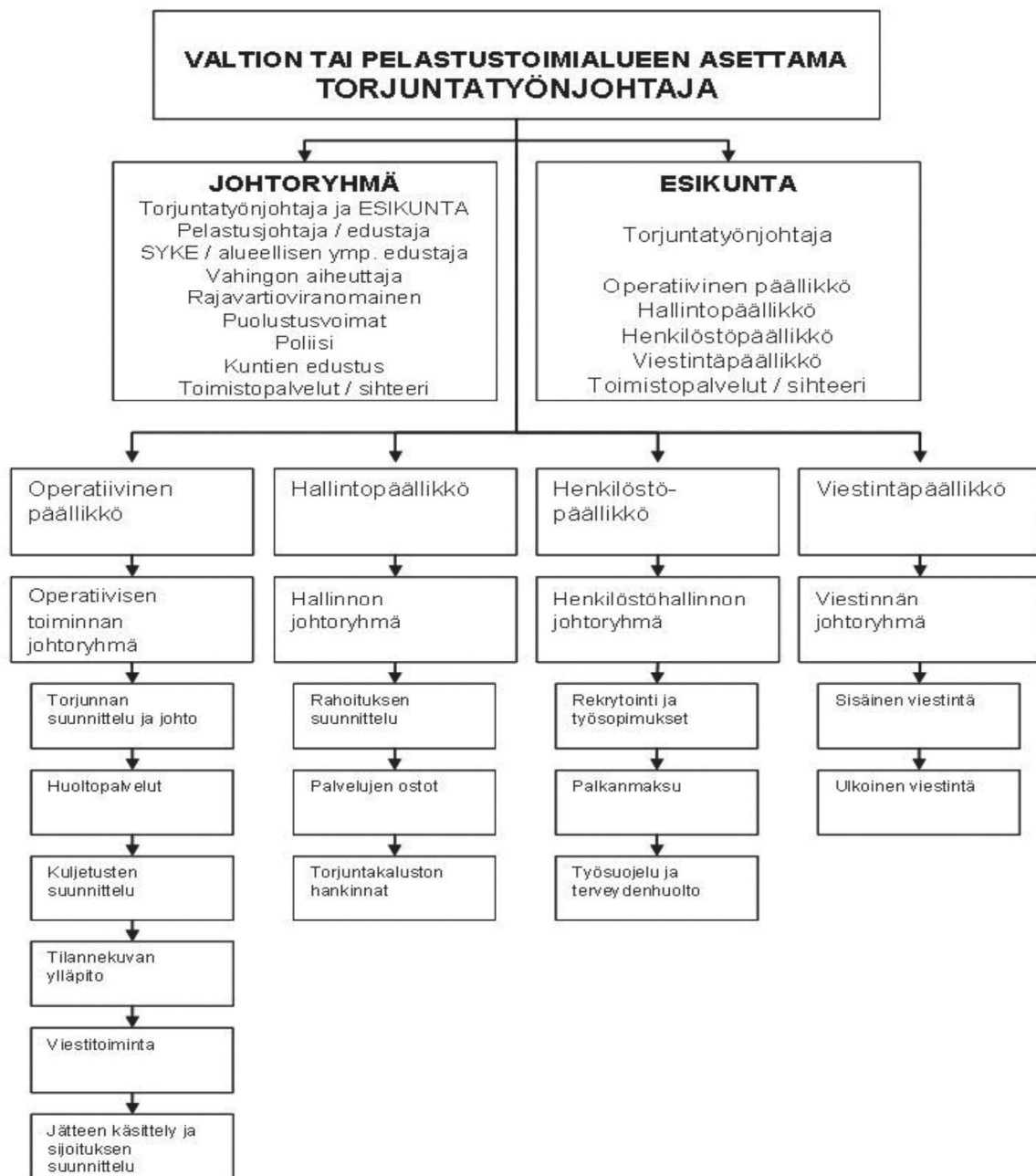
Öljyvahingon jälkitorjunta kuuluu vahingon aiheuttajalle, vakuutusyhtiölle tai kunnalle. Pelastuslaitos voi mahdollisuuksien mukaan tarvittaessa osallistua myös jälkitorjuntaan erillisen kirjallisen sopimuksen mukaisesti. Jälkitorjunnan tehostamiseksi toteutetaan Saimaan SÖKÖ-hanke vuosina 2015–2017.

Torjuntayksiköiden toiminnassa otetaan huomioon, ettei muuta pelastustoimen valmiutta oleellisesti heikennetä.

7.5 Saimaan alueen öljyntorjuntakomppania

Saimaan alueen pelastuslaitokset, Etelä-Karjalan, Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon pelastuslaitokset, ovat sopineet EnSaCo Saimaa öljyvahinkojen torjuntakoulutuksessa perustettavaksi yhteisen n. 60 henkilön öljyvahinkojentorjuntakomppanian. Komppanian käyttötarkoitus on saada nopeasti hälytetyksi yksiköitä, joukkueita tai koko komppania paljon työvoimaa vaativaan nopeasti aloitettavaan öljyvahinkojen torjuntaan Saimaan alueella joko vesistö- tai maa-alueilla.

Jokainen pelastuslaitos suunnittelee, kouluttaa ja luo hälytysjärjestelmän yhden pelastusjoukkueen kokoisen, kolme pelastusryhmää (1+3+12/15, alusmiehistö, maayksikkö, huolto/logistiikka/reservi)) sisältävän muodostelman avuksi sekä toiselle pelastuslaitokselle, että oman alueen suuriin öljyntorjunta- ja pelastustehtäviin. Pelastusjoukkueella tulee olla 12/24 tunnin huoltovarmuus tehtävän suoritukseen.

Kaaviokuva 7.2 Öljytorjuntaorganisaation toimintamalli (SÖKÖ-2006)

8. Jälkitorjunnan järjestelyt ja jälkitorjuntaviranomaiset

8.1 Jälkitorjunta

Alkuvaiheen torjunta ja jälkitorjunta eroavat ennallistamisesta siten, että niihin sovelletaan öljyvahinkojen torjuntalakia. Sekä alkuvaiheen torjunnan että jälkitorjunnan aikana toimintaa johtaa torjuntaviranomainen, joka voi tarvittaessa määrätä muita toimijoita luovuttamaan käyttöönsä mm. riittävästi kuljetuskalustoa tai alueita jätteen välivaraston rakentamista varten. (YMJul. 26/2011)

Öljyvahinkojen torjuntalain 9§ mukaan kunta vastaa tarvittaessa jälkitorjunnasta alueellaan. Kunnan eri viranomaisten ja laitosten tulee tarvittaessa osallistua öljyvahinkojen torjuntaan. Pelastuslaitos voi alueellaan vallitsevan käytännön mukaisesti osallistua ja johtaa myös jälkitorjuntatilanteen erillisen kirjallisen sopimuksen mukaisesti. Jälkitorjuntaa suunnitellaan tarkemmin 2015 aikana.

Torjuntatöiden johtaja päättää kuultuaan asiantuntijaa (SYKE, ELY, kunnan ympäristöviranomainen), milloin johtovastuu siirretään jälkitorjunnasta vastaavalle kunnan viranomaiselle.

Jälkitorjuntaa johtaa asianomaisen kunnan määräämä viranomainen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ohjaa ja sovittaa yhteen jälkitorjuntatöitä jos torjunta ulottuu usean kunnan alueelle. ([Öljyvahingontorjuntalaki 21§](#))

8.2 Öljyjätteen vastaanotto ja jatkokäsittely

Öljyvahingon jälkitorjunnalla tarkoitetaan vahinkojätteiden käsittelyyn liittyviä toimenpiteitä sekä maaston puhdistusta ja ennallistamista. Vahinkojätteellä tarkoitetaan öljyvahingon yhteydessä syntyvää öljypitoista jätettä, öljypitoista seosta tai jäteöljyä.

Öljyvahinkojätteitä käsitellään torjuntatoimenpiteiden järjestelyn ja ympäristön olosuhteiden sekä käsittelyn kustannusten suhteen tarkoituksenmukaisella tavalla. Vahinkojätteet käsitellään ja sijoitetaan torjuntatyöhön liittyen torjuntaviranomaisten tarpeellisiksi katsomin toimenpitein siten, ettei vahinkojätteistä ole haittaa ympäristölle.

Maaston puhdistuksessa ja ennallistamisessa käytetään tarpeen- ja olosuhteiden mukaisia menetelmiä, joilla öljyvahingon vaikutusalue voidaan tarkoituksenmukaisella tavalla puhdistaa ja ennallistaa. Rantojen puhdistuksessa otetaan erityisesti huomioon rannan käyttö ja ympäristöolosuhteet.

Muun kuin vahinkotapauksessa syntyneen jäteöljyn öljypitoisen jätteen tai öljypitoisen seoksen vastaanotto, varastointi ja jatkokäsittely perustuvat Jätelain 646/2011 ja [ympäristönsuojelulain 527/2014](#) mukaisiin järjestelyihin ja päätöksiin. Vahinkojätteiden ja muiden öljyjätteiden käsittely pyritään mahdollisuuksien mukaan hoitamaan ympäristöviranomaisten ohjeiden mukaan.

Mikäli loppukäsittelypaikkaa ei tiedetä, öljyiset maat ja -jätteet tulee välivarastoida ja jälkitorjunnassa tulee noudattaa ympäristöviranomaisen antamia ohjeita.

Lisäksi suunnitelmissa on laajentaa SÖKÖ- hanke koskemaan myös Saimaan syväväylän aluetta. Toimintamallissa käsitellään rannikon öljyntorjuntatyön eri vaiheet torjunnan käynnistämisestä varsinaiseen puhdistustoimintaan ja jätteen toimittamiseen loppukäsittelypaikalleen asti. Toimintamallissa on osa-alueet mm. öljyn levinneisyyden tiedustelusta, öljyntorjuntaorganisaation muodostamisesta, rahoituksen suunnittelusta, jälkitorjunnasta sekä öljyjätteen ja saastuneen maa-aineksen varastoinnista ja kuljettamisesta.

(Liite 8.2. Toimintaohjekortti jätehuollon järjestäminen)

8.3 Pilaantuneen maan vastaanottokeskuksia Etelä-Savossa

[Savonlinnan Seudun Jätehuolto Oy](#)

Nousialan Jäteasema

Nousialantie 11, 57230 SAVONLINNA

puh. 040 714 3350

ma klo 7.30. – 18.00

ti - pe klo 7.30. – 17.00

toukokuussa lauantaina klo 9 - 15 , arkipyhinä sekä juhannus- ja jouluaattona suljettu

[Metsä-Sairilan jätekeskus](#)

Metsä-Sairilantie 18, 50800 Mikkeli

Vastaanoton puh: 020 775 6100,

klo 7-9 sekä klo 15 jälkeen 040 351 8333

Työnjohtaja Harri Väisänen: 040 713 8118

Metsä-Sairilan jätekeskus palvelee ma-pe klo 7-18

[Riikinnevan käsittelykeskus.](#)

Varkaus (Lassila&Tikanoja)

Riikinnevantie 153, 79130 LEPPÄVIRTA

palvelupäällikkö Heli Peltonen (040 721 6695)

Avoinna : ma 08.00-19.00, ti-pe 08.00-16.00.

Arkipyhän aattona (eli aattonaattona) jätelaitos suljetaan klo 14.00.

EKOKEM Riihimäki

<http://www.ekokem.fi/>

Kuulojankatu 1

11120 Riihimäki

Puhelin 010 7551 000

9. Kalusto ja muu torjuntavalmius (Erikoiskalusto, kaluston sijoittaminen ja öljyntorjuntavarastot)

Selvitys tarvittavasta öljyntorjuntakalustosta, -tarvikkeista ja muista öljyvahinkojen torjuntaan soveltuvasta kalustosta ja tarvikkeista, kuten kuljetuskalustosta, viestintälaitteista, työkoneista, työkaluista ja huoltotarvikkeista sekä niiden varastoinnista ja kunnossapidosta samoin kuin tiedot siitä, mitä edellä tarkoitettusta kalustosta ja tarvikkeista on jo käytettävissä ja mihin ne on sijoitettu.

Liite 9 Erikoiskalustoluettelo

9.1 Torjuntakalusto ja sen sijoitus

Torjuntakaluston sijoitus ilmenee pelastuslaitosten omista kuntaliitteen kalustoluetteloista ja erikoiskaluston osalta SYKEN Boris-järjestelmästä.

Tavoitteena on, että paikallisten varastojen kalusto on nopeasti käytettävissä pienten, paikallisten öljyvahinkojen torjuntaan. Paikallisten varastojen sijainti ja varastojen yhteismäärä riippuvat pelastustoimen alueen palvelutasopäätöksestä, logistisista vaatimuksista sekä öljyvahinkoriskikohteiden ja erityistä suojelua vaativien kohteiden sijainnista. (SYKE kalusto-ohje)

Kuntien riskialttiusryhmittely:

A - erittäin riskialtis

B - keskimäärin riskialtis

C - vähäisesti riskialtis

Maaöljyvahinkojen torjunnan varustetaso:

Varustetaso MÖ 1 = peruskalusto

Varustetaso MÖ 2 = täydennetty kalusto

Varustetaso MÖ 3 = keskuskuntatason kalusto.

Torjuntakalusto on sijoitettava siten, että maa- ja alusöljyvahinkojen torjuntaan varatut kalustokoonpanot muodostavat toimivan kokonaisuuden.

($AÖ1 = MÖ1 + AÖ1$ erikoiskalusto)

Alusöljyvahinkojen torjunnan erikoiskalustoa koskeva varustetaso:

AÖ 0 = maaöljyvahinkojen torjuntakalusto

AÖ 1 = peruskalusto

AÖ 2 = täydennetty kalusto

AÖ 3 = keskuskuntataso

Kuten maa-alueilla, myös rannikolla kalustovarastojen sijainti ja lukumäärä riippuvat muun muassa pelastustoimen alueen palvelutasopäätöksestä, logistisista vaatimuksista sekä öljyvahinkoriskikohteiden ja erityistä suojelua vaativien kohteiden sijainnista.

Taulukko 9.1 Öljyntorjunnan ohjeelliset kalustotasoluokitukset

Toimipisteet	Maa-ala	Vesistö	Kok.pa	Riskit	Maa	Vesistö	Kalustotaso	Kalustotaso
							MÖ	AÖ
Savonlinna	1211	763	1973	A	3	3	MÖ3	AÖ3
Enonkoski	306	113	419	C	1	1	MÖ1	AÖ1
Kerimäki /SLN	558	319	877	C	1	1	MÖ1	
Punkaharju/SLN	471	277	748	C	1	0	MÖ1	AÖ1
Savonranta/SLN	569	183	752	B	1	2	MÖ1	AÖ2
Sulkava	585	184	769	C	1	2	MÖ1	AÖ1
Rantasalmi	559	367	926	B	2	2	MÖ1	AÖ2
Mikkeli	1701	423	2125	A	3	1	MÖ3	AÖ1
Hirvensalmi	465	281	747	C	1	1	MÖ1	
Kangasniemi	1070	257	1327	B	2	2	MÖ1	
Juva	1164	182	1346	B	2	0	MÖ1	
Mäntyharju	982	229	1211	B	2	0	Mö1	
Pertunmaa	375	80	454	C	1	1	MÖ1	
Puumala	795	443	1238	B	2	2X	MÖ1	AÖ2
Ristiina	566	176	742	B	2	2	MÖ1	AÖ1
Pieksämäki	1570	267	1836	A	3	1	MÖ3	
Joroinen	576	136	712	B	1	1	MÖ1	
Heinävesi	1030	289	1319	B	2	2	MÖ1	AÖ1
Etelä-Savo yhteensä	14260 km ²	4870 km ²	19130 km ²					Asukkaita 152518

10. Yhteistoimintatahot Saimaan alueella/ Itä-Suomessa alusöljyntorjunnassa

Liikenteen turvallisuusvirasto, puolustusvoimat ja rajavartiolaitos osallistuvat alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjuntaan siten kuin tässä tai muussa laissa tarkemmin säädetään. Rajavartiolaitos osallistuu kuitenkin vain merialueella tapahtuvien vahinkojen torjuntaan. (ÖvtL 8§)

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen torjuntaviranomaisten on alusöljy- tai aluskemikaalivahingon havaittuaan tai sellaisesta tiedon saatuaan ryhdyttävä pikaisesti valmiutensa edellyttämiin torjuntatoimiin, jollei tehtävän suorittaminen merkittävällä tavalla vaaranna viranomaisen muun tärkeän lakisääteisen tehtävän suorittamista.

Öljyvahinkojen torjuntalain 11 § mukaan valtion viranomaiset ovat pyydettäessä velvollisia mahdollisuuksiensa mukaan antamaan torjuntaviranomaisille virka-apua. Sama velvollisuus on Luotsausliikelaitoksesta annetussa laissa (1008/2010) tarkoitetulla Luotsausliikelaitoksella.

Nimi	Yhteystiedot	Toimiala	Lisätiedot
Syke http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Vesi/Oljy_ ja_kemikaalivahinkojen_torjunta	0400319 390	Ympäristö	Päivystäjä 24/7
ES-ELY: Öljyntorjuntavastaava	Vesa Toivola 040 7339617	Ympäristö	Esa Rouvinen (pilaantuneet maat) 040 5675471
Finnpilot Pilotage Oy	0404873133	Luotsit	Luotsinvälitys 24/7
Saimaan meriliikennekeskus (VTS)	02006373786		Puhelin virka-aikana 0206 37 3786 Sulkuvartijankuja 15, Lappeenranta
LAMOR P. 020 7650100 Päivystys	Juha Muhonen 040 767 4442	Öljyntorjuntakalusto/asiantuntija/jälkitorjunta	Urakoitsijantie 12 Porvoo 06450
Vapepa	0400 374770	Öljyntorjuntajoukot	Vapaaehtoiset jälkitorjuntajoukot
WWF-öljyntorjunta	http://www.fi/wwf-suomi/yhteystiedot/	Jälkitorjunta BCU- öljyiset linnut	Hälytetään Vapepan kautta
Meritaito	0207030300		Itäinen Kanavatie 2, Lappeenranta
Metsähallitus	Tel. 0205 64 100 Fax. 0205645901	Ympäristöpalvelut Veneitä	Puistomestari Pekka Innanen Metsähallitus Akselinkatu 8 57130 Savonlinna puh. 0400259773 pekka.innanen@metsa.fi
Karjalan Prikaati OPS E-S Aluetoimisto	0299436900		Mikkeli

Kriisinhallintakeskus/CMC finland	0503680922	EU:n siviili-kriisinhallinta mekanismi. Kansainvälisen avun välittäminen	Kansainvälinen avunpyyntö CMC:n päivystysnumero on +358503680922.
-----------------------------------	------------	--	---

Taulukko 10. Yhteistoimintaviranomaiset

Laajemmat tiedot alueen yhteistoimintaviranomaisista löytyvät ISTIKE- järjestelmästä.

11. Hälytysjärjestelmät

11.1 Öljyvahinkojen torjunnassa käytetään Hätäkeskuksen hälytysjärjestelmää.

Kuopion hätäkeskuksessa ovat ohjeet vahinkoilmoitusten vastaanottamisesta, edelleen hälyttämisestä, virka-apu ja yhteistyöviranomaisista. Hätäkeskus hälyttää tarvittavat torjuntayksiköt sekä torjuntatyön johtajan, joka päättää alueen muiden viranomaisten hälyttämisestä ja muun ulkopuolisen avun pyytämisestä. Lisäksi vahingoista ilmoitetaan tapauksesta ja tarpeesta riippuen poliisille, ympäristöviranomaisille ja sille, jonka hallussa tai hoidossa öljy on sekä muille asianosaisille, joita vahinko koskee.

Vahinkoilmoitusten tekemisessä alueelliselle ympäristökeskukselle ja tarvittaessa Suomen ympäristökeskukselle päivystäjälle Puh. 0400 319 390 noudatetaan siitä annettuja ohjeita.

Kunnan ja/tai tarvittaessa Etelä-Savon Ely-keskuksen ympäristöasiantuntija toimii onnettomuuspaikalla jälkitorjunnassa oman alansa asiantuntijana ja torjuntajohtajan neuvonantajana kun vahingosta voi aiheutua ympäristön kuten pohjavesien pilaantumista. Asiantuntija antaa torjuntajohtajalle suosituksen suoritettavista toimenpiteistä, joilla ympäristöonnettomuuden seurauksia voidaan mahdollisimman tehokkaasti rajoittaa.

ELY-keskuksen öljyntorjunnasta vastaavalle on ilmoitettava:

- Öljyvuodon ollessa pohjavesialueella
- öljyä pääsee vesistöön
- epäiltäessä ympäristörikosta
- keskisuurista öljyvahingoista yli 200 litraa
- öljysäiliövuodoista maaperään
- tarve asiantuntija-avusta
- jälkitorjunnan ja seurannan järjestelyissä.

Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) ympäristövahinkopäivystyksen piiriin kuuluvat seuraavat tilanteet:

- Kaikki alusöljy- ja aluskemikaalivahingot tai niiden vaara.
- Aluksista aiheutuva muu vesien pilaantumien tai sen vaara
- Ilmeisen laittomat päästöt aluksista ja
- maa-alueilla tapahtuvat suuret öljy- ja kemikaalivahingot.
- Operatiiviset erityissuunnitelmat. (Boris-järjestelmä)

12. Koulutussuunnitelma

Etelä-Savon pelastuslaitoksen henkilöstölle järjestetään öljyntorjuntaan liittyvää koulutusta omana koulutuksena sekä ulkopuolisilta kouluttajilta tilattuna. Koulutuksiin sisällytetään teoriaopetusta sekä käytännön harjoitteita. Käytännön erikoiskaluston käyttöharjoitukset pyritään toteuttamaan kurssiluonteisina. Koulutuksien sisältö kohdennetaan henkilöstöryhmittäin seuraavasti:

12.1 Operatiivinen päällystö

Torjuntajohtajien ja esimiesasemassa olevien henkilöiden täydennyskoulutus perustuu pääasiassa ulkopuolisiin koulutustilaisuuksiin. Lisäksi he voivat saada torjuntakoulutusta Saimaan alueen pelastuslaitosten ja Suomen ympäristökeskuksen järjestämissä koulutustilaisuuksissa ja valtakunnallisissa öljyntorjuntaharjoituksissa.

Tavoite:

Öljyntorjunnan alkuvaiheen organisointi. Boris-ohjelman hyödyntäminen johtamisen tukena ja suunnittelussa. Muiden öljyntorjuntaan osallistuvien organisaatioiden tunnistaminen ja hyödyntäminen onnettomuustilanteissa. Perehtyminen Etelä-Savon pelastuslaitoksen öljyntorjuntakalustoon, toimintavalmiuteen, riskikohteisiin, suunnitelmiin ja muihin ohjeisiin (esim. Tokeva-2012).

Sisältö:

- Öljyntorjunnan perusteet. (2 htp)
 - Maa- ja vesistövahingot.
 - Öljyntorjunnan suunnittelu riskikohteisiin.
 - Boris ohjelman täydennys- ja ylläpitokoulutukset.
 - Johtamisharjoitus, karttahoitojen, riskikohteeseen.

12.2 Alipäällystö ja miehistö

Tavoite:

Alipäällystö pystyy kouluttamaan ja käyttämään olemassa olevaa kalustoa. Tietää ja tuntee oman toiminta-alueensa riskikohteet ja öljyntorjuntasuunnitelmat. Pystyy toimimaan joukkueen johtajana öljyntorjuntatehtävässä. Pitävät yllä miehistön osaamista.

Miehistö osaa käyttää öljyntorjuntakalustoa maa- ja vesistöönnettomuuksissa. Pystyy toimimaan ryhmän johtajana ja tunnistaa torjuntatoimiin liittyvät vaarat ja riskit.

Sisältö:

- Öljyntorjunnan perusteet. (2 htp)
 - Maa- ja vesistövahingot (alusöljyntorjunta).
 - Venekaluston ajoharjoitukset
 - Öljyntorjuntakaluston selvitykset vesistöissä ja maalla, riskikohteeseen

12.3 Sopimushenkilöstö

Tavoite

Sopimushenkilöstön yksikönjohtaja pystyy kouluttamaan ja käyttämään olemassa olevaa kalustoa. Tietää ja tuntee oman toiminta-alueensa riskikohteet ja öljyntorjuntasuunnitelmat. Pystyy toimimaan joukkueen johtajana öljyntorjuntatehtävässä. Pitävät yllä sopimushenkilöstön osaamista.

Sopimuspalkkion muu henkilöstö osaa käyttää öljyntorjuntakalustoa maa- ja vesistöönnettomuuksissa. Pystyy toimimaan ryhmän johtajana ja tunnistaa torjuntatoimiin liittyvät vaarat ja riskit.

Sisältö:

- Öljyntorjunnan peruskurssi (1/vuosi/Espl)
- Öljyntorjunnan perusteet. (2 htp)
 - Maa- ja vesistövahingot.
 - Venekaluston ajoharjoitukset
 - Öljyntorjuntakaluston selvitykset vesistöissä ja maalla.

Pelastuslaitoksen sisäistä koulutusohjelmaa täydentävät Saimaan ja Itä-Suomen pelastuslaitosten määrääjoin järjestämät yhteistoimintaharjoitukset.

13. Öljytorjuntavalmiuden ylläpitokustannukset 2015–2019

13.1 Hankintakustannukset 2015–2019

Tilikohdat Arvio päivitettyyn suunnitelmaan	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kalustohankinnat							
Torjuntakaluston hankinta	83.000	83.000	83.000	83.000	83.000	80.000	80.000
Tarvikkeiden ostot							
Varastotilojen kunnostus (harkinnanvarainen)	15.000	10.000	10.000	10.000	15.000	10.000	10.000
Torjuntakustannukset							
Valmiuden ylläpito (kaluston kunnossapito ja tarvikkeet)	40.000	30.000	40.000	30.000	40.000	40.000	35.000
Muut kaluston ylläpito- kustannukset (varastointi)	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
Torjuntahenkilöstön palkka- kustannukset Yt- harjoituk- set, kuljettajakoulutukset	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000
Henkilöstökulut Muut käyttökustannukset (muu valmiuden ylläpito)	118.000	120.000	120.000	120.000	120.000	120.000	120.000
Arvio torjuntakustannuksista	326.000	313.000	323.000	313.000	326.000	320.000	315.000

Taulukko 13.1 Hankintakustannusarvio vuosille 2015–2021

14. Hankintasuunnitelmat, investoinnit

14.1 Yhteishankinnat Saimaan alueella

Pelastuslaitosten tulee kehittää yhteistyötä kalustohankinnoissa, sekä vaihtaa erikoiskalustoa riski-kohteisiin painopisteisiin Saimaan alueella. Itä-Suomen öljyntorjunnan kalustotyöryhmä esittelee yhteishankinnat ja niiden tarpeen. Pelastuslaitosten on tehtävä kalustosiirroista yhteistoimintasuopimus ja ilmoitettava siitä ELY-keskuksille. Erikoiskalustohankinnoissa pyritään tekemään yhteishankintoja Itä-Suomen läänin/ Saimaan alueen pelastuslaitosten kanssa. Suuremmista hankinnoista pyydetään ennakkopäätös. Yhteistoiminnan lähtökohtana on EnSaCo koulutuksessa ja Saimaan alueen yhteistyöryhmässä sovitut päälinjat ja kehitystyö.

14.2. Pelastuslaitoksen investoinnit ja hankintasuunnitelma

Etelä-Savon Pelastuslaitos öljyntorjunta				
Öljyntorjunnan investoinnit ja hankintasuunnitelma (ESITYS)				
Voimassaoleva suunnitelma 2015 - 2019 (jatkovuodet 2020-2021)				
NIMIKE	Määrä	HV	Korvaus %	Hinta €
Öljyntorjuntaveneet				Alv. 0 % (Alv. 24 %)
C- luokka Sulkava	1	2019	80	185.000 (229.400)
C- luokka Ristiina	1	2020	80	185.000 (229.400)
A- luokka Hirvensalmi	1	2019	80	37.500 (46.500)
C- luokka Puumala	1	2021	80	185.000 (229.400)
Puomikalusto				
Rajoituspuomi+tarvikkeet+kuljetusalustat (Savonl.)	600 m	2019	100	55.000
Puominnostolaite+ koneikko (Rantasalmi)	1	2019	100	8.000
Rajoituspuomi+tarvikkeet+kuljetusalustat(Pla.)	600 m	2020	100	55.000
(puomin kierrätys Savonlinnasta-Rantasalmelle)				
Keräyskalusto				
Muu torjuntakalusto				
Varastot ja muut investoinnit				

15. Öljyntorjunnan kehittämissuunnitelma

15.1 ESPL Öljyntorjunnan kehittämissuunnitelma

Asiakokonaisuus	Nykytilanne	Tavoite	Kehittämissuunnitelma
Palvelutasopäätös	Päivitettävä	TASO 1-5 2>3 tasolle riskikohteis- sa/alueilla	Toimintasuunnitelmat vuosille 2015- 2019
Vastuuhenkilöt	Nimettävä, tehtävänkuvan tarkennus 2014 loppuun men- nessä	1+3+(1 tsto) Varamiehet	Saimaan/ Itä-Suomen alueen yh- teistyö/ PELA (neuvottelukunta)
Hankinnat	Tarkennettava	Mitoitus/määrä/riskit> vastaa- vat suorituskyyvaatimuksia	Hankintasuunnitelman toteutus toimintasuunnitelman mukaisesti.
Yhteistoiminta	Kehitettävä	Itä-Suomen pelastuslaitosten yhteistoimintamallin ratifiointi. Saimaan yhteistyöryhmä	Toimintamallin luominen, ja vastu- henkilöiden tehtävien toteutus toi- mintasuunnitelman mukaisesti.
Kalusto/logistiikka	Päivitettävä	Toiminta/mitoitus/suorituskyky, sijoitus	Kaluston hankintasuunnitelma/ Saimaan alue/ ISPL-YT
Koulutus	Kehitettävä	Koulutustason vaatimukset eri tehtävissä. Alusöljyvahingon torjunta.	Koulutussuunnitelma/vesistö/maa- alueilla tapahtuvat ympäristöönnet- tomuudet
Harjoitukset	Kehitettävä	Harjoitukset riskikohteisiin OPS mukaisesti. YT- harjoitukset/ 2.vuosi	Vuosiohjelma, karttahaarjoituk- set/käytäntö/kohde
Riskikohteet	Kartoitettava, päivitettävä	Tiedostettava riskikohteet ja niiden vaikutus ympäristöön.	Päivitetty riskianalyysi Saimaan YT suunnitelmaan. Huomioitava myös Suomenlahden öljyonnettomuusuh- ka.
Toimintavalmius	Kehitettävä	Valmiuden kohottaminen, ka- luston sijoitus/ suorituskyyky. Kesäajan henkilöstömäärämi- toitus	Suorituskykyvaatimukset nykytasol- le. ESP 3 johtamista- so/toimintakyykyvaatimus
Johtaminen	Kehitettävä	Johtamisvaste. Kelpoisuus johtaa torjuntatoimia/ perehty- minen alusöljyntorjuntaan.	Johtamiskoulutuksen sisältö ja vaa- timustaso, perehdyttäminen.
Resurssit	Kehitettävä	Yhteistoimintamalli: Raskas pelastuskomppania (RPeK)	Suuronnettomuusvalmius Reservi/erikoisjoukkue
Jälkitorjunta	Välttävä?	Selkeät toimintamallit yhteis- työssä kuntien kanssa.	Älykö-hanke/SÖKÖ-Saimaa ELY/kunnat jätehuoltosuunnitelma.

Taulukko 15.1 Öljyntorjunnan kehittämissuunnitelma

16. Liitteet

- Liite 1 Operatiivinen suunnitelma Kyrönsalmi (PDF)
- Liite 2 Kuntien jälkitorjuntavastaavat
- Liite 3 Öljyntorjunnan palvelutasopäätös 2015–2019
- Liite 6 Etelä-Savo pohjavesialueet (ELY-keskus)
- Liite 9 Erikoiskalustoluettelo Etelä-Savo
- Liite 8 Ohjeita jälkitorjuntaan
- Liite 8.2 Jätehuolto toimintaohjekortti
- Kuntaliitteet (PDF)

17. Lähteet ja linkit

- Saimaan alueen pelastuslaitosten (ESPL, PKPL) vanhat öljyntorjuntasuunnitelmat
 - Ympäristöoppaat/Ympäristö.fi/ Syke öljyntorjunta
 - Pelastuslaki
 - Öljyntorjuntalaki
 - Öljyntorjunta-asetus
 - Saimaan yhteistyöryhmän kokoukset
 - EnSaCo aineisto
 - SÖKÖ: Toimintamalli suuren öljyntorjuntaoperaation koordinointiin rannikon öljyntorjunnasta vastaaville viranomaisille. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu 2006. Justiina Halonen. Merenkulun tutkimus- ja kehittämissyksikkö.
-
- Ympäristöministeriö, <http://www.ymparisto.fi/>
 - Suomen ympäristökeskus, <http://www.syke.fi/fi-FI>
 - BORIS- karttakäyttöliittymä, <https://wwwp5.ymparisto.fi/boris2/default.aspx>
 - Alueelliset pelastuslaitokset, <http://www.pelastustoimi.fi/pelastuslaitokset/>
 - Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, <http://www.ely-keskus.fi/>
 - Liikennevirasto, <http://portal.liikennevirasto.fi/>
 - Liikenteen turvallisuusvirasto, TraFi, <http://www.trafi.fi/>
 - Poliisi, <http://www.poliisi.fi/>
 - Puolustusvoimat, <http://www.mil.fi/>
 - Rajavartiolaitos, <http://www.rvl.fi>

- Suomen Meripelastusseura on valtakunnallinen vapaaehtoisten meri- ja järvipelastusyhdistysten keskusjärjestö. Hälytysnumerot: merialueella 0204 1000, sisävesillä 112, VHF-kanava: 16 / VHF-DSC 70. Kalliolinnantie 4, 00140 Helsinki puh. (02) 0741 6030, fax. 020741 6040, <http://www.meripelastus.fi>
- WWF, <http://www.wwf.fi>
- Suomen Punainen Risti, <http://www.redcross.fi/>
- Aluehallintovirasto, <https://www.avi.fi/>
- Ilmatieteenlaitokselta on saatavissa mm. tuulitiedot, <http://ilmatieteenlaitos.fi/>
- MeriTaito, <http://www.meritaito.fi/www/fi/>
- Finnipilot Pilotage Oy, tarjoaa valtakunnallisesti kattavaa luotsauspalvelua Suomen aluevesillä sekä Saimaalla, <http://www.finnipilot.fi/>
- Alfons Håkans, tarjoaa jäänmurtoapua Saimaalla, <http://www.alfonshakans.fi/>
- Saimaan VTS-keskus, Sulkuvartijankatu 15 53300 Lappeenranta antaa tietoja alusliikenteestä, p. 0206 37 3786, saimaa.vts@fma.fi
- Laitaatsillan telakka Savonlinna, tarjoaa telakointi- ja korjauspalveluja sekä hinausta, <http://www.laitaatsillantelakka.fi/telakka.htm>
- MoproOy, voi avustaa lastinkevennyksissä, hätähinauksissa ja telakoinnissa, <http://www.mopro.fi/>
- Tutkimusalus Muikku, http://www.itameriportaali.fi/fi/muikku/muikku_yhteystiedot/fi_FI/yhteystiedot/

18. Lyhenteitä

BORIS	Baltic Oil Response Information System
CMC	Crisis Management Center. Kriisinhallintakeskus
ELY	Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
ERCC	Emergency Response Coordination Centre (EU:n pelastuspalvelun koordinoitikeskus)
HELCOM	Helsinki Commission
HÄKE	Hätäkeskus
MRCC	Marine Rescue Coordination Centre (Meripelastuskeskus)
MRSC	Maritime Rescue Sub-Centre (Meripelastuslohkokeskus)
OPS	Operatiivinen suunnitelma
PARKKI	Öljyntorjunnan ja öljysuojarahaston tietojärjestelmä
SYKE	Suomen ympäristökeskus
SÖKÖ-hanke	Öljyjätteiden kuljetus ja välivarastointi öljyonnettomuudessa
TOKEVA	Torjuntaohjeet kemikaalien vaaratilanteille
TYVI	(Tietovirrat Yritysten ja viranomaisten välillä) on valtiovarainministeriön vuonna 1996

käynnistämä hanke, joka tarjoaa yrityksille yhdenmukaisen tavan ilmoittaa tietoja sähköisesti viranomaisille ja viranomaistehtäviä hoitaville tahoille.

VAPEPA	Vapaaehtoinen pelastuspalvelu
VTS	Vessel Traffic Service
WWF	World Wildlife Fund
YM	Ympäristöministeriö
ÖTS	Öljyntorjuntasuunnitelma

Etelä-Savossa 20.3.2015

Ahti Burtsoff
Valmiuspäällikkö